

OHUTUSJUHEND HÖÖVELPINGILE

Nr 23

1. SISSEJUHATUS

Käesoleva ohutusjuhendi tutvustamine (esmajuhendamine) töötajale toimub pärast töötaja tööle vormistamist ja sissejuhatava juhendamise läbiviimist tööandja määratud pädeva isiku poolt.

Töötaja täiendjuhendamine korraldatakse alljärgnevatelt juhtudel:

- uute tervishoiu ja tööohutuse juhendite või õigusaktide kehtestamisel või kehtivate nõuete muutumisel;
- töökorralduse muutmisel või kui tema töös on olnud kolmest kuust pikem vaheaeg;
- tehnoloogia või töövahendite vahetamisel või uuendamisel;
- töötaja ümberpaigutamisel teisele tööle või tema tööülesannete olulisel muutumisel;
- kui töötaja rikkus tööohutusnõudeid, mis põhjustas või oleks võinud põhjustada tööõnnetuse;
- tööde või tegevuse puhul, mis ei kuulu töötaja töölepinguga määratud tööde või ametikohustuste hulka;
- kui struktuuriüksuse juht või töötaja ise peab seda vajalikuks;
- kui tööinspektor peab seda vajalikuks.

Täiendjuhendamise sisu ja mahu määrab tööandja.

Töötaja sissejuhatav, esma- ja täiendjuhendamine, väljaõpe ning töötaja iseseisvale tööle lubamine registreeritakse sellekohases päevikus või andmebaasis, kuhu märgitakse:

- juhendamise või väljaõppe kuupäev ja kestus;
- juhendatava ja juhendaja ees- ja perekonnanimi ning amet;
- struktuuriüksus, kuhu töötaja tööle suunati;
- täiendjuhendamise põhjus;
- töötajale tutvustatud juhendite ja õigusaktide nimetused;
- iseseisvale tööle lubamise kuupäev.

Töötaja kinnitab juhendamist, väljaõpet ning iseseisvale tööle lubamist oma allkirjaga.

Töötaja kohustused ja õigused

Töötaja on kohustatud:

- osalema ohutu töökeskkonna loomisel, järgides tervishoiu ja tööohutuse nõudeid;
- järgima tööandja kehtestatud töö- ja puhkeaja korraldust;
- läbima tervisekontrolli vastavalt kehtestatud korrale;
- kasutama ettenähtud isikukaitsevahendeid ning hoidma neid töökorras;
- tagama vastavalt väljaõppele ja tööandja antud juhistele, et tema töö ei ohustaks tema enda ega teiste elu ja tervist ega saastaks keskkonda;

- kohe teatama tööandjale või tema esindajale ja töökeskkonnavolinikule õnnetusjuhtumist või selle tekkimise ohust, tööõnnetusest või tööülesande täitmist takistavast tervisehäirest;
- täitma tööandja, töökeskkonnaspetsialisti, töötervishoiuarsti, tööinspektori ja töökeskkonnavoliniku töötervishoiu- ja tööohutusosalase korralduse;
- kasutama töövahendeid ja ohtlikke kemikaale nõuetekohaselt;
- hoiduma omavoliliselt lahti ühendamast, muutmast või eemaldamast töövahenditele või ehitisele paigaldatud ohutusseadiseid ja kasutama neid nõuetekohaselt.

Töötajal on keelatud töötada alkoholi-, narkootilises või toksilises joores või psühhotroopse aine olulise mõju all.

Töötajal on õigus:

- nõuda tööandjalt töötervishoiu ja tööohutuse nõuetele vastavaid töötingimusi ning ühis- ja isikukaitsevahendeid;
- saada teavet töökeskkonna ohuteguritest, töökeskkonna riskianalüüsi tulemustest, tervisekahjustuste vältimiseks rakendatavatest abinõudest, tervisekontrolli tulemustest ja tööinspektori ettekirjutusest tööandjale;
- tõsise, ähvardava või vältimatu õnnetusohu korral peatada töö ning lahkuda oma töökohalt või ohtlikult alalt;
- keelduda tööst või peatada töö, mille täitmine seab ohtu tema või teiste isikute tervise või ei võimalda täita keskkonnaohutuse nõudeid, teatades sellest viivitamata tööandjale või tema esindajale ja töökeskkonnavolinikule;
- nõuda tööandjalt arsti otsuse alusel enda üleviimist ajutiselt või alaliselt teisele tööle või oma töötingimuste ajutist kergendamist;
- nõuda enda üleviimist sobivale päevasele tööle, kui ööajal töötamine on isikule arsti otsuse alusel tervise tõttu vastunäidustatud ning tööandjal on võimalik töötajat vastavale tööle üle viia;
- nõuda tööandjalt arsti otsuse alusel enda üleviimist ajutiselt või alaliselt teisele tööle või oma töötingimuste ajutist kergendamist;
- saada tööst põhjustatud tervisekahjustuse eest hüvitist vastavalt Vabariigi Valitsuse kehtestatud korrale;
- pöörduda töökeskkonnavoliniku, töökeskkonnanõukogu liikmete, töötajate usaldusisiku ja asukohajärgse tööinspektori poole, kui tema arvates tööandja poolt rakendatavad abinõud ja antud vahendid ei taga töökeskkonna ohutust.

Töötaja tervisekontroll

Töötaja tervisekontroll viiakse läbi tööajal ja tööandja kulul.

Töötaja tervisekontroll algab esmase tervisekontrolliga tööle asumise esimese kuu jooksul ning edaspidi töötervishoiuarsti näidatud ajavahemiku järel, kuid mitte harvem kui üks kord 3 aasta jooksul.

Tervisekontrolli käigus täidab töötaja tervisekontrolli kaardil tervisedeklaratsiooni osa ja kinnitab andmete õigsust allkirjaga.

Töötervishoiuarst olles tutvunud tervisekontrolli alusdokumentidega ning töökohal töötaja töökeskkonna ja töökorraldusega, määrab vajalikud terviseuuringud, kaasates vajadusel eriarste.

Töötervishoiuarst kannab terviseuuringute tulemused tervisekontrolli kaardile, annab hinnangu töötaja terviseseisundile ning teeb otsuse töökeskkonna või töökorralduse töötajale sobivuse kohta.

Töötervishoiuarst teeb töötajale teatavaks tema terviseuuringute tulemused ja tervisekontrolli otsuse.

PUIDUTÖÖTLEMISEL VALITSEVAD OHUD

Õnnetusjuhtumid ja traumad:

- kukkumine kõrgusest (materjali ladustamisel jne.)
- kukkumine samal tasapinnal raskeid esemeid transportides ja tõstes
- elektrišokk, kontaktist vooluga;
- mehaanilised traumad, saaduna seadmete ja masinate pöörlevatelt osadelt;
- löikehaavad (erinevate instrumentide kasutamisel).

Tegurid, mis võivad põhjustada kutsehaigusi:

- puidutöötaja töö füüsilist pingutust nõudev, mis võib põhjustada traumasid, valusid seljas ja kätes ning muid ülekoormushaigusi;
- puidutöötlemisel eralduv tolm kahjustab silmi, nahka eriti aga hingamisteid ja kopse, põhjustades hingamisteede kroonilisi põletikke.

2. ÜLDNÕUDED

2.1. Tööülesannet tohib asuda täitma alles siis, kui selleks on teada ohutud töövõtted. Ohutusnõuete rikkumine võib põhjustada õnnetuse.

2.2. Mitte kasutada tööriistu ega seadmeid, mille käsitlemist ei ole teile õpetatud.

2.3. Käsi etteandega höövelmasinate noavõllid peavad olema silindrilise kujuga ja tasakaalustatud.

2.4. Sissepandavad laastumurdjad peavad tihedalt liibuma nugade pealispinnale kogu nende pikkuses, olema ühesuguse kujuga, ja hoolikalt tasakaalustatud ning neil ei tohi olla väljalöödud kilde ega täkestatud kohti.

2.5. Höövlinoad peavad olema paigaldatud selliselt, et nad oleksid omavahel paralleelsed ning et nende lõiketerad joonistaksid ühesuguse läbimõõduga ringjoone. Höövlinoa tera ei tohi ulatuda üle laastumurdja rohkem kui 1,5 mm.

2.6. Etteandemehhanism peab olema noavõllidega blokeeritud nii, et ükskõik, millise noavõlli peatamine kutsub esile etteande seiskumise.

2.7. Hööveldatud detailide pikkus ei tohi olla väiksem kui eesmine ja tagumine etteandevaltsi telgede vahe pluss 100 mm.

3. ENNE TÖÖD.

3.1. RIHTHÖÖVELMASINAD

- 3.1.1.** Automaatsööturiga pinkidel peab olema noavõlli töötav osa olema kaetud isesulguva kaitsekattega, mis avab noavõlli ainult töödeldava detaili laiuselt.
- 3.1.2.** Noavõlli töövaba osa suundlati taga peab olema täielikult kaetud suundlati igas asendis.
- 3.1.3.** Suundlatt ei tohi kinnitada pitskruvidega.
- 3.1.4.** Seada suundlatt ja liikuv töölaud võetava laastu mõõdule ja kontrollida töölaudade paralleelsust.
- 3.1.5.** Enne pingi käivitumist pöörake nugadevõlli käsitsi ja veenduge, et ta ei puuduta töölauda.
- 3.1.6.** Kui noavõlli kate puudub või on korrast ära, on pingil töötamine keelatud.
- 3.1.7.** Noavõlli pilu masina töölauas tuleb ääristada masina lauaga kinnitatud teravate terasest katteliistudega. Vahemaa katteliistudega servade ja nugade lõiketerade poolt joonistatud pinna vahe ei tohi olla üle 3 mm. Katteliistude servad peavad olema tasased, neil ei tohi olla tækkeid ega hambaid.
- 3.1.8.** Masinalaudade ja suundlattide pealispinnad peavad olema tasased ja siledad.
- 3.1.9.** Noavõlli laagrid ei tohi masinalaudade peale välja ulatuda.
- 3.1.10.** 400 mm-st lühemaid või 50 mm-st kitsamaid või 30 mm-st õhemaid toordetaile võib käsietteande puhul hõõveldada ainult spetsiaalsete tõekeklotside abil.
- 3.1.11.** Õhukesi ja lühikesi detaile võib üheaegselt pakkidena hõõveldada ainult kinnitusvormide abil.
- 3.1.12.** Profiilne, kõverjooneline hõõveldamine ilma spetsiaalse šabloonita on keelatud.
- 3.1.13.** Etteandmismehhanismiga varustatud rihthõõvelmasinaga kahe või rohkema erisuguse paksusega detaili üheaegne hõõveldamine on lubatud ainult tingimusel, et igaüks neist surutakse kindlalt vastu masinalauda.

3.2. PAKSUSHÖÖVELMASINAD.

- 3.2.1.** Kahe või rohkema erisuguse paksusega detaili üheaegne hõõveldamine on lubatud ainult tingimusel, et igaüks neist surutakse etteandevaltsidega kindlalt vastu masinalauda.
- 3.2.2.** Tagasilöögikaitsed, olenemata sektsioonsete etteandevaltside olemasolust, peavad olema üles seatud kõikidele masinatele. Masinalaua esiotsa peab täiendavalt olema üles seatud kate kiikuvatest tagasilöögiplaatidest.
- 3.2.3.** Rihvelvõllidel ei tohi olla pragusid, väljalöödud ribisid ega kulunud pindu.
- 3.2.4.** Kasuta kaitsekatteid ja -vahendeid.
- 3.2.5.** Detailide etteandmist teosta vaid võlli täispööretel.
- 3.2.6.** Töödeldava materjali etteandmisel asu alati küljel.
- 3.2.7.** Ära teosta käigu ajal masina puhastamist, õlitamist, remonti ja masina kaitsekatete ja -vahendite ülevaatamist.
- 3.2.8.** Hoiä töökoht alati korras ja liikumiseks vaba.
- 3.2.9.** Kasuta masina ees ja taga erilisi tugialuseid, kui detail on pikem kui 1,5 m ja rullidega laudu kui detaili pikkus on üle 3 m.
- 3.2.10.** Hõõveldatavate detailide pikkus ei tohi olla väiksem, kui esimese ja tagumise etteandevaltside telgede vahe pluss 100 mm.
- 3.2.11.** Ära lase üheaegselt läbi detaile, millede paksuse vahe on üle 1,5 mm.
- 3.2.12.** Etteandmisel ära hoiä käega detaili pärast seda, kui see on haaratud etteandmisvaltsidest.
- 3.2.13.** Ära teosta detaili töötlemist, kui see on külmunud või jäätunud olekus.
- 3.2.14.** Kinnita noad võllile nii, et tera ei ulatuks välja üle 3 mm.

3.2.15. Ära korista masinal laaste, saepuru ja tolmu kätega, vaid kasuta selleks harja ja teisi abivahendeid.

3.2.16. Paksushöövelpingil töötades mitte seada laastu paksust üle 5 mm.

3.2.17. Mitte seista hööveldatava laua otsa kohal, sellega väldite vigastusi võimalikust tagasilöögist.

3.2.18. Veenduda, et hööveldatavas puidus ei oleks naelu, kilde ega muid metallesemeid.

3.2.19. Seisatada höövelpink kohe kui noavõll hakkab lõikama ebaühtlaselt või kui märkate noavõllil vibreerimist.

3.3. MITMEKÜLJELISED HÖÖVELMASINAD.

3.3.1. Masinate etteandeseadmete ette tuleb üles seada masinast läbilastavate materjalide ristlõikepiirajad.

3.3.2. Masinatel, millel freesipead ja etteandemehhanism on varustatud individuaalelektrijamitega peab olema seadis kõikide elektrimootorite üheaegseks väljalülitamiseks.

3.3.3. Alumiste noavõllide töövaba osa tuleb katta töödeldava materjali laiuse järgi kinnitatava väljatõmmatava kaitsega.

4. TÖÖ AJAL

4.1. Mitte võtta maha kaitsepiirdeid.

4.2. Paksushöövelpingil töötades mitte seada laastu paksust üle 5 mm.

4.3. Mitte seista hööveldatava laua otsa kohal, sellega väldite vigastusi võimalikust tagasilöögist.

4.4. Mitte hööveldada jäätunud puitu.

4.5. Veenduda, et hööveldatavas puidus ei oleks naelu, kilde ega muid metallesemeid.

4.6. Seisatada höövelpink kohe kui noavõll hakkab lõikama ebaühtlaselt või kui märkate noavõllil vibreerimist.

5. PÄRAST TÖÖD

5.1. Lülitada elektrimootor välja.

5.2. Puhastada tööpink ja töökoht.

5.3. Tööpingi rikestest teatada tööloigu juhile.

6. NÕUDED AVARIIOLOKORRAS

6.1. Kui on tekkinud avarii või õnnetusjuhtum, tuleb töö viivitamatult katkestada. Igast tööõnnetusest või avariist peab töötaja või pealtnägija viivitamatult teatama tööloigu juhatajale või tööandjale.

6.2. Õnnetusjuhtumi puhul tuleb kannatanule anda esmaabi, vajaduse korral kutsuda kiirabi või toimetada kannatanu lähimasse tervishoiuasutusse.

6.3. Töötaja peab oskama anda esmaabi.

6.4. Elektritrauma puhul tuleb katkestada vool ja eemaldada kannatanu vooluringist.

Kui voolu pole võimalik kohe katkestada, tuleb kannatanu vabastada vooluringist isoleerivat eset (kuiv riie, kuiv nõör, kuiv puitese) kasutades, ennast ohtu seadmata.

- 6.5.** Kuni juhtunu uurijate kohalejõudmiseni tuleb õnnetuskohal säilitada juhtumi toimumise olukord, kui see ei kutsu esile täiendavaid ohtusid.
- 6.6.** Tulekahju avastanud töötaja on kohustatud:
- viivitamatult teatama häirekeskusele või lähimale tuletõrje- ja päästekomandole kus tulekahju on puhkenud, mis põleb, nimetama oma perekonnanime, telefoni numbri millelt te räägite ja andma vajadusel muud informatsiooni;
 - hoiatama ohtu sattunud, rakendama abinõusid inimeste ohutuse tagamiseks ning nende väljaviimiseks tulekahju kohalt;
 - võimaluse korral asuma tuld kustutama esmaste tulekustutusvahenditega;
 - kui on süttinud kuvar, siis selle kustutamiseks ei tohi kasutada vett sest see võib vooluvõrku lülitatud kuvari puhul põhjustada elektritrauma. Selleks võib kasutada pulber- või süsihappekustutit;
- 6.7.** Tulekustutus- ja päästemeeskonna saabumisel tuleb selle juhile teatada:
- tulekahju tekkekoht ja ulatus;
 - võimalik oht inimestele;
 - muud tulekahjuga kaasnedavad ohud (plahvatused, mürgkemikaalid jms.).

7. ESMAABI

Iga töötaja peab enne tööle asumist olema tutvunud esmaabi andmise juhendiga.

Kõige olulisem on tegutseda rahulikult ja läbimõeldult:

- püüda välja selgitada kannatanu seisukord;
- raske tööõnnetuse puhul helistada kohe helistada hädaabinumbril **112**;
- olemasolevate võimaluste piires anda kannatanule abi;
- vajadusel seisata ohtlikud seadmed, välja lülitada elektrivool jne.

Juhul kui töötajal ei ole piisavalt teadmisi esmaabi andmises, siis oodata kuni saabub selleks väljaõpetatud töötaja või kiirabi.

NB! Ebaõigete esmaabivõtete kasutamine võib kannatanu seisundit veelgi raskendada.